

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Łopusznie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 9 130 mieszkańców.

Wójtem Gminy jest Pani Irena Marcisz.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie został utworzony na mocy Uchwały Nr XII/90 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 9 lipca 1990 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie”.

Ośrodek posiada własny REGON 290680760 i NIP 959-13-10-747

p.o Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie jest Pan Mariusz Łuszczyński

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXIX/179/2009 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 1 grudnia 2009 roku w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie. Zmiany do Statutu wprowadzono Uchwałą nr XIII/81/2012 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 30 maja 2012r – w § 2 uaktualniono ustawy, w oparciu o które pracuje Ośrodek Pomocy Społecznej oraz dodano zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przemocy w rodzinie;

Regulamin organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie wprowadzony Zarządzeniem Nr 01/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 4 stycznia 2016 roku;

Uchwałą Nr XXVIII/186/2014 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego, na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”;

Uchwałą Nr XXVIII/187/2014 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 stycznia 2014 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłków

albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób korzystających z pomocy w ramach wieloletniego programu wsparcia finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;

Uchwałę Nr XXVIII/187/2014 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020;

Zarządzenie Nr 18/2015 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie z dnia 12 października 2015 r. w sprawie ustalenia kryteriów wysokości przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;

Uchwałę Nr XVIII/95/2004 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania;

Zarządzenie Nr 4/2011 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 3 stycznia 2011 r. w sprawie określenia wartości jednej godziny usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki domowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie (1 godz. – 14 zł);

Uchwałę Nr VI/46/2015 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie ustalenia zasad sprawienia pogrzebu przez Gminę Łopuszno i zasad zwrotu poniesionych wydatków;

Uchwałę Nr XI/104/2015 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łopuszno na lata 2016 -2022;

Upoważnienie Nr 1/2015 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 02.01.2015 r. do wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Barbara Nowak – koordynator kontroli - kierownik w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 17/2016 z dnia 18 stycznia 2016 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.
2. Renata Gwóźdź — starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 16/2016 z dnia 18 stycznia 2016 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie pod pozycją nr 1/2016.*

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 19-20 stycznia oraz 15 lutego 2016 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.) oraz realizacja zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015, poz. 332 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie mieści się w budynku przy ul. Włoszczowskiej 3, 26-070 Łopuszno, tel. 41 391 42 82. Ośrodek zajmuje cztery pomieszczenia usytuowane na parterze budynku. Warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. Brak jest pomieszczenia na rozmowy indywidualne z klientem. Z informacji uzyskanych od p.o Kierownika GOPS wynika, iż w miesiącu kwietniu Ośrodek zmienia siedzibę i przenosi swoją działalność do wolnostojącego budynku, w którym warunki lokalowe będą komfortowe zarówno dla pracowników jak i dla klientów pomocy społecznej. W drugim dniu kontroli Zespół kontrolny wraz z p.o kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dokonał wizytacji nowej siedziby Ośrodka, podczas której stwierdził, iż nowe warunki lokalowe będą zapewniały komfort pracy pracownikom oraz intymność i prywatność klientom pomocy społecznej. W związku z powyższym Zespół kontrolny odstępuje od wydania zalecenia w powyższym zakresie.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest:, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba i bezrobocie.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest na indywidualne konta lub gotówką w Banku Spółdzielczym w Łopusznie.

Ad. 1 Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łopusznie w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych jest 6 pracowników, w tym: p.o kierownik oraz 5 pracowników socjalnych. (Zał. nr 1 - Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik na dzień kontroli nie posiada odpowiedniego wykształcenia wymaganego na zajmowanym stanowisku, bowiem zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nie ukończył specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Z informacji uzyskanej od p.o Kierownika wynika, iż w dn. 20 lutego 2016 roku ma uzyskać tytuł organizatora pomocy społecznej. Z chwilą uzyskania dyplomu zobowiązał się do poinformowania Wydziału Polityki Społecznej o ukończeniu specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej. Po otrzymaniu w/w informacji Wydział Polityki Społecznej odstąpi od wydania zalecenia

pokontrolnego w zakresie wymaganej specjalizacji na stanowisku kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej. Pracownicy socjalni zatrudnieni w kontrolowanej jednostce posiadają właściwe kwalifikacje na zajmowanych stanowiskach pracy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $9\ 130/5 = 1\ 826$

Z powyższego wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U z 2015 r., poz. 163 ze zm.), na jednego pracownika socjalnego przypada 1 826 mieszkańców.

Ad. 2 Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.) oraz zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.).

Zasiłki stałe.

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS (Załącznik Nr 2 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, że w roku 2015 do dnia kontroli pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **79 osób**. Za 73 osoby Ośrodek odprowadza składkę zdrowotną.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr:

PS.5010.15.2015; PS.5010.70.2015; PS.5010.136.2015; PS.5010.26.2015; PS.5010.79.2015;
PS.ZS.8210.67.2014; PS.5010.99.2015; PS.5010.140.2015; PS.5010.5.2015;
PS.5010.87.2015; PS.5010.132.2015; PS.5010.139.2015.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzone są „za zgodność z oryginałem”.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych odnotowano aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Widniała w niej również upoważnienie Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. W skontrolowanych decyzjach zespół inspektorów odnotował także datę i miejsce wypłaty świadczenia oraz informację o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym na czas wypłaty zasiłku stałego.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, iż decyzjom, w których wypłata świadczenia realizowana była przed uprawomocnieniem się decyzji, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, oraz w uzasadnieniu, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W październiku 2015 roku wszystkie zasiłki przeliczone zostały zgodnie z nowymi kryteriami dochodowymi wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wydano klientom zmieniające decyzje administracyjne, przed wydaniem, których przeprowadzono aktualizację rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz zebrano wszystkie niezbędne załączniki.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka, w roku 2015 do dnia kontroli pomocą okresową objęto **144 osoby**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie i długotrwała choroba. Wysokość wypłacanych zasiłków jest zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej przez budżet państwa.

Kontroli poddano dokumentację osób objętych pomocą na mocy decyzji:

PS.5011.228.2015; PS.5011.287.2015; PS.5011.215.2015; PS.5011.261.2015;
PS.5011.337.2015; PS.5011.89.2015; PS.5011.140.2015; PS.5011.186.2015;
PS.5011.279.2015; PS.5011.3.2015; PS.5011.100.2015; PS.5011.72.2015; PS.5011.140.2015.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdują się m. in.: aktualne dochody, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, zaświadczenia o powierzchni gospodarstwa rolnego.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych widniał aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji przywołano również upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej.

Decyzjom, których realizacja była przed ich uprawomocnieniem nadawano rygor natychmiastowej wykonalności wpisując w podstawę prawną art. 108 k.p.a., a następnie informując o tym osoby zainteresowane w postanowieniu i uzasadnieniu, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W kilku decyzjach przyznających pomoc okresową nie podano powodu, z uwagi na który została ta pomoc przyznana.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Ze sprawozdania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za rok 2015 r. oraz z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wynika, iż pomoc w formie posiłków otrzymało ogółem 376 osób, w tym 81 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, 302 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej i 2 osoby dorosłe. W 2015 roku Ośrodek objął pomocą w formie zasiłku pieniężnego na zakup posiłku lub żywności 114 rodzin. Ogółem koszt realizacji programu do dnia kontroli wyniósł 148 273 zł, w tym ze środków własnych – 40 134 zł.

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Łopuszno:

Lp.	Nazwa szkoły	Rodzaj posiłku	Cena posiłku	Liczba dzieci
1.	Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Łopusznie	jedno danie gorące	1,50 i 3,80 zł	69
2.	Szkoła Podstawowa w Gnieździskach	jedno danie gorące	2,50 zł	28
3.	Szkoła Podstawowa w Dobrzeszowie	jedno danie gorące	2,50 zł	44
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 5 w Łopusznie	jedno danie gorące	2,00 zł	34

Dodatkowo w 2015 roku Ośrodek sfinansował koszt wyżywienia 35 uczniów uczęszczających do szkoły poza terenem gminy Łopuszno Ponadto na wniosek dyrektora szkoły w roku 2015 do dnia kontroli z posiłku skorzystało 70 dzieci.

W ocenie Zespołu kontrolującego pozytywnym jest fakt dożywiania dzieci w szkołach w formie gorącego posiłku, co jest zgodne z ideą programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

PS.5023.53.2015; PS.5023.186.2015; PS.5023.76.2015; PS.5023.321.2015;
PS.5023.134.2016; PS.5023.109.2015; PS.5023.107.2016; PS.5023.294.2015.

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

PS.D.5012.52.2015; PS.D.5012.11.2015; PS.D.5012.64.2015; PS.D.5012.28.2015;
PS.D.5012.111.2015; PS.D.5012.142.2015; PS.D.5012.150.2015; PS.D.5012.33.2015;
PS.D.65012.63.2015; PS.5023.50.2016.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji administracyjnych wskazano aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, przytoczono również rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałą Nr XXVII/186/2014 Rady Gminy podwyższającą kryterium dochodowe uprawniające do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

Pomoc w formie zasiłku celowego przyznawana jest w oparciu o art. 17 ust. 1 pkt 5 oraz art. 39 ustawy o pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji przyznających pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach widnieje art. 48 w/w ustawy. W postanowieniu decyzji przyznających posiłek określano kto jest biorcą świadczenia, okres na jaki przyznano posiłek, cenę za jeden obiad oraz gdzie będzie udzielana pomoc.

W podstawie prawnej decyzji stwierdzono brak informacji, iż pomoc zarówno w formie posiłku jak i zasiłku celowego przyznawana jest w związku z Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”. Informacja taka znajduje się w uzasadnieniu decyzji. Podstawa prawna decyzji administracyjnej winna określać wszystkie powszechnie obowiązujące przepisy (wraz ze wskazaniem konkretnego artykułu, paragrafu, punktu itd.), które były podstawą rozstrzygnięcia wraz z podaniem źródła ich publikacji.

W decyzjach, których realizacja przypadała przed ich uprawomocnieniem się w podstawie prawnej przywoływano art. 108 k.p.a informując klienta o tym fakcie w sentencji i uzasadnieniu, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na jeden z powodów określonych w § 108 ust.1 kpa.

Decyzje administracyjne na posiłek wydawane są na okres od stycznia do czerwca i od września do grudnia. Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie realizuje usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze przyznano w 2015 roku 27 osobom. Opieka była świadczona przez 5 opiekunek domowych zatrudnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na pełny etat. W roku 2016 do dnia kontroli usługi wykonywane są u 22 osób przez 5 opiekunek domowych.

Odpłatność za usługi określona została Uchwałą Nr XVIII/95/2004 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania;

Koszt 1 godziny usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki domowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie określony został w Zarządzeniu Nr 4/2011 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 3 stycznia 2011 r. (1 godz. – 14 zł).

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

PS.5025.20.2016; PS.5025.28.2015; PS.5025.19.2016 PS.5025.11.2016 PS.5025.13.2016; PS.5025.18.2016; PS.5025.18.2015; PS.5025.30.2015; PS.5025.8.2016; PS.5025.7.2016.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

W podstawie prawnej części skontrolowanych decyzji administracyjnych odnotowano aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego. Przytoczono aktualne rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a także Uchwałą Rady

Gminy w Łopusznie dotyczącą usług opiekuńczych oraz Zarządzenie Wójta Gminy w sprawie ustalenia wartości 1 godziny usług i upoważnienie Wójta Gminy dla p.o. Kierownika OPS.

Decyzjom, których realizacja była przed ich uprawomocnieniem się, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności. Informując o tym fakcie klienta w sentencji i uzasadnieniu decyzji, iż nadano decyzji rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1.

W decyzjach administracyjnych nie określono ilość godzin usług w tygodniu i zakresu świadczonych usług. Ponadto decyzje były wydawane po kilku dniach od rozpoczęcia świadczenia usług opiekuńczych.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W roku 2015 Ośrodek opłaca za pobyt 9 swoich mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej, a koszt udzielonej pomocy wyniósł 212 069 zł.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej GOPS w Łopusznie przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia czy opału. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w roku 2015, jak wynika z informacji udzielonych przez p.o Kierownika GOPS (Załącznik Nr 2), udzieliła 96 osobom zasiłków celowych oraz dla 20 osób specjalnych zasiłków celowych. Zasiłki celowe przyznawane były w szczególności na zaspokojenie bieżących potrzeb, żywność, częściowe lub całkowite pokrycie kosztów zakupu leków. Najczęstszym powodem ubiegania się o zasiłek celowy specjalny były wydatki na

lekarstwa lub na leczenie, które były potwierdzane imiennymi fakturami oraz na zakup żywności.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

Zasiłki celowe:

PS.5012.115.2015; PS.5012.128.2015; PS.5012.123.2015; PS.5012.88.2015;
PS.5012.125.2015; PS.5012.68.2015; PS.5012.82.2015; PS.5012.118.2015; PS.5012.70.2015.

Zasiłki celowe specjalne:

PS.5012.62.2015; PS.5012.76.2015; PS.5012.19.2015; PS.5012.54.2015; PS.5012.78.2015;
PS.5012.27.2015; PS.5012.77.2015; PS.5012.26.2015; PS.5012.25.2015.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji administracyjnych wskazano aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, przytoczono również rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

W podstawie prawnej decyzji na zasiłki celowe specjalne przywołano art. 41 ustawy o pomocy społecznej. W części decyzji w postanowieniu odnotowano brak celu na jaki przyznano pomoc.

Decyzjom, których realizacja była przed ich uprawomocnieniem się, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności. Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce praca socjalna podejmowana jest podczas bezpośredniego kontaktu pracowników socjalnych z podopiecznymi, zarówno w środowisku domowym, jak i siedzibie Ośrodka. Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych polega m. in. na: odwiedzaniu osób i rodzin, pomocy i wsparciu w przewycięzaniu problemów życia rodzinnego podopiecznych, motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia i kontynuowania leczenia odwykowego, pomocy w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz świadczeń rentowych lub emerytalnych, pomocy w poszukiwaniu pracy. W roku 2015 pracownicy socjalni współpracowali z 208 rodzinami.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przewycięzenia jego trudnej sytuacji życiowej.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łopusznie w 2015 roku do dnia kontroli pracownicy socjalni zawarli 32 kontrakty socjalne poza projektem systemowym.

Ad. 5. Monitoring wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ośrodek nie posiada opracowanego gminnego programu wspierania rodziny.

W kontrolowanym Ośrodku w 2015 zatrudniony był asystent rodziny. Środki finansowe na jego zatrudnienie pozyskano w ramach Resortowego programu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej. W 2015 roku asystent rodziny pracował z 9 rodzinami.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W trakcie przeprowadzonej kontroli kompleksowej w GOPS w Łopusznie ustalono, iż pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdują się m. in.: zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur, oświadczenia klientów, karty leczenia szpitalnego, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik na dzień kontroli nie posiada odpowiedniego wykształcenia wymaganego na zajmowanym stanowisku, bowiem zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nie ukończył specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Z informacji uzyskanej od p.o Kierownika wynika, iż w dn. 20 lutego 2016 roku ma uzyskać tytuł organizatora pomocy społecznej. Z chwilą uzyskania dyplomu zobowiązał się do poinformowania Wydziału Polityki Społecznej o ukończeniu specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej. Po otrzymaniu w/w informacji Wydział Polityki Społecznej odstąpi od wydania zalecenia pokontrolnego w zakresie wymaganej specjalizacji na stanowisku kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 826 mieszkańców.

Warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. Brak jest pomieszczenia na rozmowy indywidualne z klientem. Z informacji uzyskanych od p.o Kierownika GOPS wynika, iż w miesiącu kwietniu Ośrodek zmienia siedzibę i przenosi swoją działalność do wolnostojącego budynku, w którym warunki lokalowe będą komfortowe zarówno dla pracowników jak i dla klientów pomocy społecznej. W drugim dniu kontroli Zespół kontrolny wraz z p.o kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dokonał wizytacji nowej siedziby Ośrodka, podczas której stwierdził, iż nowe warunki lokalowe będą zapewniały komfort pracy pracownikom oraz intymność i prywatność klientom pomocy społecznej. W związku z powyższym Zespół kontrolny odstępuje od wydania zalecenia w powyższym zakresie.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych na każdą formę pomocy finansowej czy usługowej odnotowano aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W kilku decyzjach przyznających pomoc okresową nie podano powodu, z uwagi na który została ta pomoc przyznana, natomiast w części decyzji na specjalne zasiłki celowe w postanowieniu odnotowano brak celu na jaki przyznano pomoc.

W podstawie prawnej decyzji w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” odnotowano brak informacji, iż pomoc zarówno w formie posiłku, jak i zasiłku celowego przyznawana jest w związku z Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”. Informacja taka znajduje się w uzasadnieniu decyzji. Podstawa prawna decyzji administracyjnej winna określać wszystkie powszechnie obowiązujące przepisy (wraz ze wskazaniem konkretnego artykułu, paragrafu, punktu itd.), które były podstawą rozstrzygnięcia wraz z podaniem źródła ich publikacji.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W październiku 2015 roku wszystkie zasiłki stałe przeliczone zostały zgodnie z nowymi kryteriami dochodowymi wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wydano klientom zmieniające decyzje administracyjne, przed wydaniem których przeprowadzono rodzinne wywiady środowiskowe.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów stwierdził, iż decyzjom, w których wypłata świadczenia realizowana była przed uprawomocnieniem się decyzji, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, informowano klienta o tym fakcie w sentencji, a w uzasadnieniu poinformowano, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze nie określono ilość godzin usług w tygodniu i zakresu świadczonych usług. Ponadto decyzje były wydawane po kilku dniach od rozpoczęcia świadczenia usług opiekuńczych.

Pozytywnym jest fakt, iż w szkołach na terenie Gminy Łopuszno dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Zaznaczyć należy, iż w kontrolowanej jednostce kontrakt socjalny jest wykorzystywany jako instrument pracy socjalnej.

Pozytywnym jest także, iż w GOPS zatrudniony jest asystent rodziny.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
2. Tabela sporządzona przez Kierownika GOPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez GOPS”.

Protokół podpisali: **ŚWIĘTOKRZYSKI**
URZĄD WOJEWÓDZKI
w KIELCACH
Ze strony kontrolującej: **Wydział Polityki Społecznej**
ul. Al. 10 Wiołków Kielce 2

1. Renata Gwóźdź

2. Barbara Nowak

Kielce, dnia 22.02.2016 r.

Ze strony kontrolowanej:

29.02.2016

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁOPUSZNI
26-070 Łopuszno, ul. Wioszczowice
tel. 41 39 14 282
NIP 959-13-10-747, REG. 290680760
Z up. WÓJTA
po. Kierownika GOPS
Mariusz Łuszczynski

Renata Gwóźdź
Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Renata Gwóźdź
DYREKTOR
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ